

Ústavní expert Koudelka o Ústavním soudě: komu chceme pomůžeme, komu nechceme, nemůžeme (VIDEO CZ, 59 min)

- CZ24 News | 26. ledna 2024

ČESKO: „Komu chceme, pomůžeme, komu nechceme, nemůžeme,“ touto větou se podle docenta a právníka Zdeňka Koudelky řídí Ústavní soud. O nálezu Ústavního soudu v případě ústavní stížnosti hnutí ANO o neústavnosti právní úpravy valorizace penzí v pořadu Aby bylo jasno Jany Bobošíkové hovořil Koudelka spolu s právníkem Ondřejem Dostálem. K rozhodnutí Ústavního soudu se oba právníci stavějí kriticky. „Svémi právy si teď nemůže být nikdo jistý ani v dalších případech,“ říká Dostál.

Snížení valorizace penzí obstálo před Ústavním soudem, právní úprava tak zůstává v platnosti. Návrh na zrušení valorizační novely podala skupina 71 poslanců hnutí ANO, jednala za ně Alena Schillerová. Spolu s poslanci ANO se domnívala, že důchodci měli vzhledem k inflaci nárok na výraznější nárůst penzí. Za důvody neústavnosti právní úpravy valorizace penzí považovala Schillerová zneužití stavu legislativní nouze, opakované porušení jednacího řádu při projednávání návrhu zákona a nepřipustnou zpětnou účinnost. Plénium Ústavního soudu bylo složeno z předsedy Josefa Baxy, soudkyň a soudců Lucie Dolanské Bányaiové, Josefa Fialy, Jaromíra Jirsy, Veroniky Křestanové, Zdeňka Kühna, Tomáše Lichovníka, Kateřiny Ronovské, Jana Svatoně, Pavla Šámala, Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaje), Davida Uhlíře, Jana Wintra, Daniely Zemanové a Jiřího Zemánka. Ústavní soud seznal, že vyhlášení stavu legislativní nouze nebylo protiústavní a rovněž bylo prokázáno, že opozice se v parlamentní diskusi k návrhu mohla dostatečně vyjádřit. Mimo jiné Ústavní soud uvedl, že neexistuje základní právo na trvalé zvyšování důchodů či kopírování růstu inflace. Odlišné stanovisko uplatnili soudci Svatoň, Šámal a Fiala.

Snížení valorizace penzí obstálo před Ústavním soudem. Plénium návrh zamítlo. Odlišné stanovisko uplatnili soudci Svatoň, Šámal a Fiala. Tisková zpráva a rozhodnutí:

<https://t.co/kmExNocjic> [pic.twitter.com/EmJDTkkAZR](https://t.co/pic.twitter.com/EmJDTkkAZR)

— Ústavní soud (@usoud_official) [January 24, 2024](#)

Nález Ústavního soudu k přečtení [zde](#).

„K tomuto nálezu jsem kritický,“ řekl k rozhodnutí Ústavního soudu docent a právník Zdeněk Koudelka, nezávislý odborník SPD a Trikolory v rozhovoru pro youtubový kanál novinářky Jany Bobošíkové Aby bylo jasno.

K rozhodnutí Ústavního soudu měl právník Koudelka námitky předně proto, že soudy by dle jeho názoru měly rozhodovat samozřejmě v souladu s právem, ale konzistentně. „Ten nález Ústavního soudu je v rozporu s tím, jak Ústavní soud rozhodoval dříve,“ sdělil.

Vysvětlil, že dříve Ústavní soud považoval za špatné, když nebyl dodržen legislativní proces a byl tím pádem porušen jednací řád Poslanecké sněmovny. To, že státní moc lze vykonávat jen zákonným způsobem, podle Koudelky ostatně plyne i z Ústavní direktivy.

„A najednou dnes Ústavní soud říká, že když porušení zákona jednacím řádu nemá Ústavní význam, tak nás to vlastně nebude zajímat. A které ustanovení zákona má, nebo nemá, ten takzvaný ‚ústavní význam‘, tak to je trochu na libovůli Ústavního soudu a my vlastně nevíme, co on do budoucna řekne, že se v rámci zákona dodržovat musí a co nemusí,“ uvedl Koudelka. „Je to krokem svévůle, kterou považuji za nejhorší z hlediska práva.“

Pro Aby bylo jasno se k nálezu Ústavního soudu vyjádřil i právník Ondřej Dostál. Rozhodnutí Ústavního soudu považuje za nešťastné už jen kvůli tomu, že snížilo důvěru občanů v Ústavní soud jakožto instituci, která se jich v případě nouze zastane.

„Dle mého názoru v tomto případě došlo k jednoznačnému zneužití institutu legislativní nouze, v čemž souhlasím s panem docentem Koudelkou,“ uvedl Dostál. „Současně došlo k tomu, že vláda na úkor těch nejzranitelnějších, tedy seniorů, uspořila způsobem, který zasáhl do práv, která již nabyli,“ dodal s tím, že Ústavní soud se dopustil „obrovské ekvilibristiky“ při dokazování toho, že důchodci dosud neměli to právo, aby reálná hodnota důchodů zůstala zachována, ačkoliv toto právě bylo smyslem celého valorizačního mechanismu.

„Je to velice nebezpečné rozhodnutí i v tom smyslu, že tímto si nemůže být nikdo jist svými právy i v dalších případech,“ prohlásil právník Dostál a dodal, že se velmi ztotožňuje se stanovisky tří nesouhlasících soudců.

Výsledek nálezu Ústavního soudu by se podle Koudelky nezměnil, ani kdyby na ústavní stížnosti byli podepsáni ještě poslanci z SPD. Muselo by se změnit obsazení Ústavního soudu: „Výsledek by byl stejný. Nezmění-li se obsazení Ústavního soudu – ti noví ústavní soudci jsou jmenováni nynějším prezidentem, schvalováni nynějším Senátem – tak je jasné, že současná politická skupina drží nejenom vládu, většinu v Poslanecké sněmovně a Senátu, má i svého prezidenta, ale dnešní nález Ústavního soudu ji ubezpečil v tom, že se může opřít i o Ústavní soud.“

Dostál k situaci doplnil, že ji nechápe jako prohru hnutí ANO, jak o tom někteří mluví. „Hnutí ANO udělalo vše, co je v demokratickém státě možné, to znamená hlasovali proti této novele, a když přesto prošla, tím pětikoaličně obsazeným Parlamentem, tak proti ní podali ústavní stížnost,“ řekl Dostál. Stížnost zhodnotil jako dobře připravenou.

Pro zajímavost Dostál dodal, že mezi 12 soudci, kteří byli pro zamítnutí ústavní stížnosti hnutí ANO, byli všichni soudci nominanti současného prezidenta Petra Pavla. „Žádný nominant prezidenta Petra Pavla nebyl proti této věci,“ řekl, ale připustil, že korelace vždy neznamená kauzalitu.

Ústavní soud v nálezu argumentoval i hrozbou vzniku značné hospodářské škody. Moderátorku rozhovoru Janu Bobošíkovou proto zajímal názor právníků, jestli vůbec může Ústavní soud, ve kterém nesedí nikdo s ekonomickým vzděláním, být arbitrem posuzování hospodářské škody.

„Tak může, protože má tu moc,“ usmál se Koudelka. „To neznamená, že má tu odbornou kompetenci, ale to tady není rozhodující. Ústavní soud má moc, neustále si ji zvyšuje, když zasahuje do oblastí, u kterých se dříve nepředpokládalo, že by měli zasahovat soudci,“ řekl docent s tím, že rozhodující je zkrátka mocenská stránka věci.

Bobošíková následně sdělila, že předseda Ústavního soudu Josef Baxa je příznivcem hnutí Milionu chviliek a stále hnutí posílá příspěvky. Nadnesla proto otázku, zda je předseda Ústavního soudu skutečně neustranný, vzhledem k tomu, jak hnutí Milion chviliek vystupovalo a stále vystupuje proti hnutí ANO.

Dostál přikývnul a sdělil Bobošíkové a divákům, že je přesvědčen, že ústavní soudce by se měl zdržet spolupráce s jakýmkoliv hnutím, stranou či spolkem, které jsou politickými aktéry. „Je to záležitost

nešťastná, ale myslím si, že je to spíš záležitost, která měla být hodnocena už v procesu navrhování a projednávání těch nominací na úrovni prezidenta a Senátu.“

Bobošíková připomněla, že 4. února to budou přesně tři roky, kdy Ústavní soud rozhodl o změně volebního zákona, kdy byl snížen práh pro to, aby se do Sněmovny dostaly volební koalice. Zpětně se proto zeptala právníků, zda nebylo tehdejší rozhodnutí politicky motivováno.

„Nemyslím si, že to tehdejší rozhodnutí bylo ryze politické. Byly tam i právní důvody, které byly zohledněny. Každopádně vytvořilo to novou volební realitu, která byla potvrzena Parlamentu,“ řekl Dostál a doplnil k tomu, že nyní se prostě „musí hrát podle pravidel, která jsou nastavená“. „Takže pokud jsou výhodné koalice, tak musíme dělat koalice, abychom dostali co nejvíce hlasů a nebyly v tomto ve vleku těch, kteří tam byli dříve, jako SPOLU nebo PirSTAN.“

Koudelka to vidí tak, že Ústavní soud chtěl vyloženě pomoci koalicím. „Bohužel to potvrzuje to, že Ústavní soud mění své názory podle toho, jak se to hodí. Já to někdy vyjadřuju rčením, že Ústavní soud postupuje podle věty: Komu chceme, pomůžeme, komu nechceme, nemůžeme. A tady se chtělo koalicím pomoci.“

ZDROJ: YouTube ABJ/PL